

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΤΡΙΤΗ 29 ΜΑΪΟΥ 2007

A.

Όταν ήμασταν κοντά στο στόμιο και σκοπεύαμε ν' ανέβουμε έχοντας πάθει όλες τις άλλες δοκιμασίες, ξαφνικά είδαμε από ψηλά κι εκείνον και άλλους – που σχεδόν οι περισσότεροι από αυτούς ήταν τύραννοι · ήταν και μερικοί απλοί πολίτες από αυτούς που έχουν κάνει μεγάλες αμαρτίες – οι οποίοι πίστευαν ήδη ότι θ' ανέβουν και το στόμιο δεν τους δεχόταν αλλά έβγαζε μυκηθμό όποτε κάποιος από αυτούς που ήταν αδιόρθωτα κακοήθεις ή που δεν είχε τιμωρηθεί αρκετά (επαρκώς) προσπαθούσε ν' ανέβει. Τότε πια, είπε, άνθρωποι άγριοι, γεμάτοι φλόγες να τους βλέπεις καθόταν στην πόρτα και άκουγαν το μυκηθμό, άλλους τους έπαιρναν τραβώντας τους από τη μέση, ενώ τον Αρδιαίο και άλλους, αφού τους έδεσαν χειροπόδαρα και τα πόδια και το κεφάλι τους έριξαν κάτω και τους έγδαραν και τους έσυραν (τραβούσαν) σπαράζοντας έξω από το δρόμο στις ασπαλάθους, και σε όσους περνούσαν από εκεί φανέρωναν για ποιο λόγο (το έκαναν αυτό) και ότι τους οδηγούσαν για να τους ρίξουν στον Τάρταρο.

B1.

Ο Αρδιαίος στην επίγεια ζωή του είχε διαπράξει δύο από τα πιο στυγερά εγκλήματα: σκότωσε το γέροντα πατέρα του (πατροκτονία) και το μεγαλύτερο αδερφό του (αδελφοκτονία), μάλλον για να καταλάβει την εξουσία, ενώ ως άρχοντας με απόλυτη εξουσία διέπραξε και άλλα βαρύτερα εγκλήματα (πολλά τε καὶ ἀνόσια εἰργασμένος) γι' αυτό και η τιμωρία του κρατούσε χίλια χρόνια – και μάλιστα δεν είχε λήξει («οὐχ ἤκει, οὐδ' ἂν ἤξει δεῦρο» εἶπε ο ένας από τους δύο συνομιλητές), παρόλο που ο ίδιος μαζί με κάποιους άλλους ετοιμαζόταν να βγει από το στόμιο, για να αρχίσει η διαδικασία της μετενσάρκωσής του (οιομένουσ ἀναβήσεσθαι).

Είναι χαρακτηριστικά τα σκληρά βασανιστήρια και η διαπόμευση του Αρδιαίου και όσων άλλων βαρύνονταν με αποτρόπαια εγκλήματα. Αφού τους έβγαλαν από το στόμιο:

- Τους έδεσαν τα χέρια, τα πόδια και το κεφάλι

- Τους έριξαν κατάχαμα και τους έγδαραν
- Τους έσερναν πάνω στους ασπάλθους με τα μακριά, μυτερά και σκληρά αγκάθια, όπως ξαίνουν το μαλλί πάνω στο λανάρι
- Τους άφησαν παράμερα κοντά στο δρόμο, για να τους βλέπουν οι περαστικοί και τέλος
- Τους πήγαν και τους έριξαν στον Τάρταρο (στο χάσμα που βρισκόταν στο βάθος της γης, πιο βαθιά από τον Άδη, στην άβυσσο της αιώνιας τιμωρίας).

B2. Ο Ηρ συνεχίζοντας την αφήγησή του (« Ό δέ Άρδιαϊός οΰτος της Παμφυλίας ... σχεδόν τι αυτών τούς πλείστους τυράννους ») λέει ότι στο σημείο όπου βρίσκονταν αυτός και οι άλλες ψυχές, εμφανίστηκε η ψυχή του Άρδιαίου και κάποιων άλλων, οι οποίοι είχαν βασανιστεί σκληρά κατά τη διάρκεια των χιλίων ετών που προηγήθηκαν. Αυτό που πρέπει να προσέξουμε είναι ότι η πλειοψηφία αυτών των ανθρώπων είναι τύραννοι. Είναι άνθρωποι αμετανόητοι για τα βαριά τους εγκλήματα και δεν είναι δυνατό να εξιλεωθούν για τα ανοσιουργήματά τους, επειδή εν ζωή είχαν τη δυνατότητα να διαπράττουν αδικίες και εγκλήματα καταπατώντας τους νόμους, χωρίς να τιμωρούνται, αφού είχαν στα χέρια τους όλες τις εξουσίες και δεν ελέγχονταν από κανέναν. Μάλιστα τα εγκλήματα δε διαπράττονταν μόνον εναντίον ατόμων, αλλά είχαν κυρίως γενικό χαρακτήρα, ήταν δηλαδή εγκλήματα εναντίον ολόκληρου του λαού.

B3. Η απάντηση βρίσκεται στο σχολικό βιβλίο στη σελίδα 100 (« Η ιδεώδης πολιτεία...και δεν πολυπραγμονεί»).

B4. Έτος: ετήσιος, πολυετής

κατείδομεν: όψη, όραση

πλείστους: πλεονάζω, πλειοψηφία

έδέχετο: υποδοχή, ακατάδεκτος

έμπεσούμενοι : σύμπτωση, εκπίπτω

Γ1.

Σωκράτης: Αν συνεπώς ένας οφθαλμός πρόκειται να δει τον εαυτό του, πρέπει να κοιτάξει μέσα (σε άλλο) οφθαλμό, και σε εκείνο το σημείο του ματιού στο οποίο τυχαίνει να ενυπάρχει η ικανότητα του οφθαλμού αυτό δε το σημείο είναι το κέντρο της οράσεως;

Αλκιβιάδης: Ακριβώς.

Σωκράτης: Άραγε, λοιπόν, αγαπητέ Αλκιβιάδη, και η ψυχή εάν πρόκειται να γνωρίσει τον εαυτό της, πρέπει να κοιτάξει μέσα σε (άλλη) ψυχή, και (κυρίως) ιδιαίτερος στο μέρος της εκείνο, στο οποίο ενυπάρχει η αρετή, δηλαδή η σοφία, και σε άλλο κανένα (μέρος) προς το οποίο αυτό τυχαίνει να είναι όμοιο;

Αλκιβιάδης: Την ίδια γνώμη έχω και εγώ, Σωκράτη.

Σωκράτης: Μπορούμε, λοιπόν, να πούμε ποιο μέρος της ψυχής είναι νοερότερο από αυτό, κοντά στο οποίο υπάρχει η γνώση και φρόνηση;

Αλκιβιάδης: Όχι, δεν μπορούμε.

Σωκράτης: Αυτό λοιπόν το μέρος της ψυχής μοιάζει προς τη θεότητα, και όποιος κοιτάζοντας μέσα σ' αυτό, και μάλιστα γνωρίζοντας την όλη θεότητα, δηλαδή το Θεό και τη φρόνηση, θα μπορούσε έτσι να γνωρίσει τον εαυτό του όσο το δυνατό καλύτερα.

Γ2α.

ιδεῖν: ἰδὲ

τυγχάνει: ἐτύγχανον

γνώσεσθαι: γνόντων

εἰδέναί: εἰδῶμεν

ἔχομεν: ἔσχηκε

Γ2β.

ὄμματος: ὄμματι

τοῦτον: οὗτοι

ὅμοιον: ὁμοίοις

πᾶν: πάσης

φρόνησιν: φρονήσεσι(ν)

Γ3α.

ιδεῖν: αντικείμενο στο «μέλλει», τελικό απαρέμφατο, ταυτοπροσωπία.

ἐγγιγνομένη: κατηγορηματική μετοχή, εξαρτώμενη από το «τυγχάνει», συνημμένη στο υποκείμενο του τυγχάνει. (ἄρετή)

αὐτήν: αντικείμενο στο «γνώσεσθαι», αυτοπάθεια.

ὅμοιον: κατηγορούμενο στο «τοῦτο» εξαιτίας του «ὄν». (μτχ του εἰμί, συνδετικό ρήμα)

τὸ εἰδέναί: ἑναρθρο απαρέμφατο, υποκείμενο στο «ἐστίν».

Γ3β.

Ο λανθάνων υποθετικός λόγος βρίσκεται στις μετοχές βλέπων και γνούς. Η απόδοση του υποθετικού λόγου είναι η πρόταση «οὔτω καὶ ἑαυτὸν ἂν γνοίη μάλιστα». Ἄρα ἔχουμε υποθετικό λόγο της απλής σκέψης του λέγοντος.

Ἀνάλυση:

βλέπων: εἰ βλέποι

γνούς: εἰ γνοίη

Επιμέλεια απαντήσεων:

Κιτσαρά Γ.

Χατζηγιαννακίδου Σ.

Τσιόγκας Θ.

Σταμάτης Ι.

Ρουσουλιώτης Ν.

Μάττα Ε.